

برنامه‌راهبردی توسعه گردشگری در شهرستان شهریار با استفاده از مدل SWOT

دکتر رحیم سرور

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرری

پروین پرویزیان

کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی توریسم
دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات

چکیده

آنچه که در دنیای امروز به آن یقین پیدا کرده‌اند این است که گردشگری یکی از منابع با ثبات تأمین درآمد می‌تواند باشد. در مناطقی که تراکم جمعیت بیشتر است از سویی نیاز به اماکنی جهت گذران اوقات فراغت و گردش و تفریح بیشتر است و از سویی دیگر نیاز به اشتغال بیشتر احساس می‌شود. منطقه مورد مطالعه شهرستان شهریار می‌باشد که با داشتن حدود یک میلیون نفر جمعیت قطب جمعیتی بزرگی در استان تهران محسوب می‌شود. بخش عظیمی از این جمعیت زیاد برای تأمین درآمد و حتی جهت گذران اوقات فراغت و تفریحات خود به تهران و کرج وابسته هستند که این امر موجب ترافیک بیشتر این کلان شهرها هم می‌شود. منطقه، یک دشت سرسبز و پوشیده از باغات میوه است که بقا و ماندگاری این زیبایی منوط به داشتن برنامه و ایجاد سود بیشتر برای صاحبان این باغ‌ها می‌باشد و گر نه این اراضی باغی طبق روال چند ساله اخیر با سرعت زیادی به بخش ساخت و کار واگذار می‌شود. در این تحقیق، منطقه از زوایای مختلف مورد مطالعه و جمع‌آوری اطلاعات میدانی قرار گرفت و آنچه که در نهایت به دست آمد این است که منطقه نیاز به برنامه‌ریزان توانمند با قدرت برنامه‌ریزی بلند مدت و ایجاد زمینه برای جذب سرمایه‌ها و فراهم نمودن اطمینان از سرمایه‌گذاری در این بخش، و به وجود آوردن بسترهای جدید و خلاقانه و برداشتن و یا به حداقل رساندن موانع و محدودیت‌های موجود دارد. بدیهی است که دشت سرسبز شهریار رقبای قوی‌تری چون شهرستان‌های شمالی استان تهران دارد و برای اینکه در این عرصه بتواند حرفی برای گفتن داشته باشد باید برنامه‌های جدیدی در منطقه اجرا شود.

واژه‌های کلیدی: گردشگری، اوقات فراغت، شهریار، توریسم، مدل SWOT

مقدمه

گردشگری صنعتی است که حتی در دوران رکود اقتصادی نیز همچنان به رشد خود ادامه می‌دهد و کمترین میزان آسیب را از تحریم‌های اقتصادی متحمل می‌شود. این صنعت یکی از سریع‌ترین رشد‌های دنیا را به خود اختصاص داده است و یکی از منابع پائبات درآمد می‌تواند باشد. آگاهان اقتصادی معتقدند گردشگری تنها بخش از مجموعه عظیم اقتصاد است که در حد بسیار زیاد با شاخص‌های فرهنگی گره خورده است. چون از یک سو تا حد مطلوبی موجبات آشنایی فرهنگ‌ها، نژادها، سرزمین‌ها،

اقوام، گویش‌ها و ... را با یکدیگر فراهم می‌سازد و از سوی دیگر می‌تواند یکی از منابع کسب درآمد برای مناطق باشد. *روزنامه همشهری، ۳۰ فروردین ۱۳۸۲*. در کلان شهر بسیاری از امکانات فراهم آمده و صرفاً یک سازماندهی و برنامه‌ریزی نیاز دارد. اما این موضوع در شهرهای اطراف شهرهای بزرگ نظیر شهرستان‌های استان تهران نیاز به توجه بیشتری دارد. شهرداری به همان اندازه که موظف است کار فرهنگی و اجتماعی در حوزه شهری انجام دهد، یک سری پتانسیل‌های آماده در برخی مناطق وجود دارد که کافی است برای آنها تور تعریف شود. توریسم شهری آموزشی را می‌توان در این زمینه رونق داد. به عنوان مثال از تهران فقط ۲ ساعت تا دشت شقایق واقع در غربی‌ترین نقطه شهرستان شهریار و یا کویر ورامین در جنوب تهران فاصله است. اما تاکنون کمتر دانش‌آموزی جهت بازدید علمی به این مناطق رفته است. شهرداری می‌تواند با همکاری آموزش و پرورش، سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری این تورها را طراحی کند و به اجرا بگذارد که هم جنبه توریستی دارد و هم جنبه آموزشی. و یا تورهای آشناسازی با نحوه تصفیه آب و یا آشنایی با مناطق تاریخی اطراف شهر تهران. همچنین می‌توان با انجام بازاریابی و معرفی مقاصد گردشگری منطقه و ایجاد نمایشگاه‌ها، بهره‌برداری فراوانی نمود (*تغییرپور، همشهری، ۲۲ آبان ۱۳۸۷*)

یکی از بهترین فرصت‌های صنعت گردشگری این است که می‌تواند تعداد زیادی از نیروهای جویای کار جامعه را به خود جلب نماید و فرصت‌های شغلی جدیدی به وجود آورد و سبب کاهش نرخ بیکاری شود. سه بُعد اساسی گردشگری عبارتند از: سرمایه، مدیریت، فن‌آوری. دو رکن فرعی آن عوامل طبیعی و مجموعه میراث فرهنگی است. سرمایه عامل تأثیرگذاری در روند ممتد گردشگری در مقوله‌های سیاسی-اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی است (*پاپلی یزدی و سقایی، ۱۳۸۵، ص ۶۴*) شهرستان‌های استان تهران دارای پتانسیل‌های فراوانی برای سرمایه‌گذاری‌ها می‌باشد که به برخی از آنها توجه شده و برخی دیگر در سایه قرار گرفته‌اند و کمتر نظر پژوهشگران و سرمایه‌گذاران را جلب نموده است.

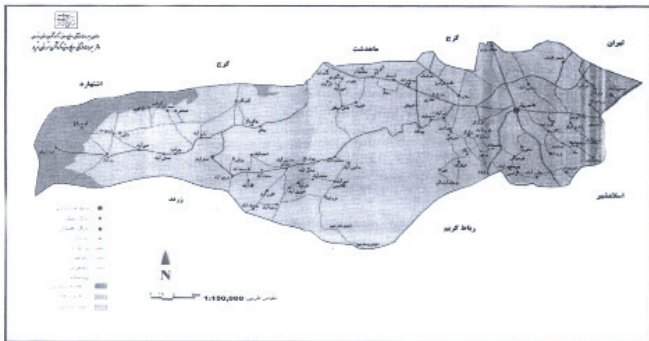
منطقه مورد مطالعه در جنوب غربی استان تهران در دشت سرسبزی واقع شده که باغات میوه و آب و هوای مطبوع شرایط دلپذیری را در آن به وجود آورده است. اقتصاد این شهرستان در گذشته بیشتر متکی به درآمدهای حاصل از کشاورزی و باغداری بوده که به دلیل نزدیک بودن به پایتخت

طور کلی از روش کتابخانه‌ای، در زمینه ویژگی‌های طبیعی، تاریخی، فرهنگی و برنامه‌ریزی‌ها و طرح‌های مختلف در جهت توسعه شهری استفاده گردید. همچنین از بازدید و برداشت میدانی منطقه مورد نظر و مصاحبه با مسئولان در جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. جهت تحلیل داده‌ها و یافته‌ها از مدل ارزیابی کیفی فاکتورهای داخلی و خارجی و تکنیک SWOT استفاده گردیده است. این مدل ابزاری است که به برنامه‌ریزان اجازه می‌دهد تا عوامل محیطی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، حقوقی، تکنولوژی، وضعیت بازار و رقابت را در مقطع زمانی خاصی مورد ارزیابی قرار دهند و در سازمان‌های دولتی و خصوصی و عمومی کاربرد دارد (علی‌احمدی، ۱۳۸۵، ۲۳۱).

ویژگی‌های عمومی منطقه

شهریار یکی از شهرستان‌ها استان تهران است که با وسعت حدود ۱۳۲۹ کیلومتر مربع در ارتفاع ۱۱۶۰ متری از سطح دریا بین مدار ۳۰°A تا ۳۵°A، ۳۵°E عرض شمالی و ۵۰°E تا ۵۱°E طول شرقی واقع شده است که حدود ۷/۰۲ درصد مساحت استان را به خود اختصاص داده و جمعیتی حدود ۱/۲۰۰/۰۰۰ نفر را در خود جای داده است.

این شهرستان به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و قرارگیری در حد فاصل مناطقی که در پای کوه البرز قرار دارند با مناطقی که دارای موقعیت کویری می‌باشند شرایط اقلیمی خاصی دارد و در اغلب ایام سال از شرایط آب و هوایی مناسب برخوردار است. از نظر بناها و آثار تاریخی این شهرستان دارای ۹۹ اثر تاریخی می‌باشد که از این تعداد ۴۱ مورد به ثبت رسیده است. متأسفانه از نظر توسعه تسهیلات فراغتی و جاذبه‌های انسان ساخت با ضعف اساسی مواجه می‌باشد. با وجود اینکه عواملی چون دسترسی به زمین‌های قابل بهره‌برداری و برخوردار از بازار جمعیتی متقاضی این نوع تسهیلات پتانسیل‌های خوبی را برای توسعه این نوع فعالیت‌ها فراهم نموده است اما تاکنون توجهی به این بخش نشده است.

مدل ارزیابی کیفی فاکتورهای داخلی و خارجی IFE, EFE

از آنجایی طرح جامع گردشگری برای شهرستان شهریار تدوین نشده و منابع گردشگری این شهرستان مورد ارزیابی و اولویت‌بندی قرار نگرفته است، در حال حاضر نمی‌توان درباره سطح‌بندی توان‌های بالقوه گردشگری و قابلیت توسعه آنها به صورت دقیق اظهار نظر نمود. با توجه به مدل ارزیابی کیفی فاکتورهای داخلی و خارجی در منطقه مورد

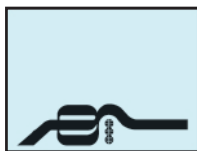
در چند دهه اخیر با رشد جمعیت بسیار شدیدی روبه‌رو شده و این رشد حاصل مهاجرپذیری شهرستان می‌باشد. به موازات افزایش جمعیت، نوع فعالیت و شیوه معیشت مردم نیز تغییر یافته است. بسیاری از زمین‌های کشاورزی و باغات و مزارع تبدیل به ساختمان شده‌اند و کشاورزی دیگر پاسخ‌گوی نیازهای معیشتی مردم نیست. بسیاری از ساکنان جهت انجام فعالیت اقتصادی در بخش‌های صنعت و خدمات مشغول به کار شده‌اند که به دلیل ناکافی بودن فرصت‌های شغلی منطقه و فاصله کم تا تهران تعداد زیادی در شهر تهران مشغول فعالیت اقتصادی می‌باشند و این شهرستان یک منطقه خوابگاهی تهران گردیده است.

این شهرستان در مسیر ترانزیتی یکی از جاده‌های مهم کشور به فرودگاه بین‌المللی امام خمینی و اتوبان قم و نهایتاً غرب و جنوب‌غربی و مرکز کشور قرار گرفته است و نزدیک‌ترین منطقه سرسبز و خوش آب و هوا به فرودگاه بین‌المللی امام خمینی و فرودگاه مهرآباد می‌باشد. ایجاد امکانات اقامتی و مجتمع‌های تفریحی و توریستی به ویژه جهت اقامت کوتاه مدت در منطقه و حتی احداث هتل‌ها و سالن‌های همایش بزرگ جهت برگزاری سمینارها و مراسم رسمی و مهم ملی و بین‌المللی می‌تواند به کاهش برخی مشکلات از قبیل بیکاری کمک کند. از سویی دیگر در کلان شهرهای امروزی به دلیل کاهش فضاهای باز و طبیعی از یک طرف و رواج سریع و همه‌گیر رسانه‌های جمعی مثل شبکه‌های ماهواره‌ای و رایانه‌ها از طرف دیگر میزان زیادی از اوقات فراغت افراد به ویژه کودکان و نوجوانان به صورت غیرفعال و یک سویه درآمده که اثرات زیان‌باری به همراه دارد. با توجه به پیامدهای کمی و کیفی این پدیده نیاز به ایجاد تفریح‌گاه‌ها و گردشگاه‌ها و تفرج‌گاه‌های جذاب و هدفمند که همراه شدن با طبیعت را به دنبال دارند در اطراف شهرهای بزرگ بیشتر احساس می‌شود. با برنامه‌ریزی کردن در بخش اوقات فراغت، فراغت فعال گسترش می‌یابد و ایجاد فضاهای پرتحرک تعادل مطلوبی را میان فعالیت‌های ایستا و پویا به وجود می‌آورد و مانع رشد روحیه انفعالی و غیرخلاق می‌شود.

شهرستان تهران با گسترش روزافزون خود و با این روند افزایش جمعیت نیازمند مکانی در فاصله کم می‌باشد تا با دیدن مناظر سبز طبیعی و هوای مطلوب انبساط خاطری در ذهن و روان شهروندان ایجاد شود تا هم در کمترین زمان ممکن به منطقه برسند و هم هزینه زیادی را متحمل نشوند. این تفریح‌گاه باید امکانات و خدماتی را به همراه داشته باشد و ضروری است تا از بخش‌های مختلف گردشگری استفاده بهینه شود. از این منظر لازم است سرمایه‌گذاری‌های هدفمند و با برنامه‌ای جهت رسیدن به این مهم، در منطقه صورت پذیرد.

روش تحقیق و جامعه آماری

تلاش گردیده است تا از روش‌های متعددی در جمع‌آوری اطلاعات این پژوهش استفاده شود. تنگناهای موجود در دسترسی به آمارهای صحیح، فقدان اطلاعات در مورد بسیاری از متغیرهای تحقیق، محدودیت‌های اداری و قانونی، نبود و یا کمبود پیشینه مطالعاتی که مبنای علمی داشته باشد در جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها، مشکلات زیادی پیش روی محقق قرار داد. به

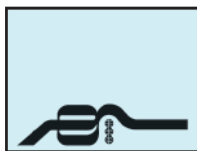

ماتریس ارزیابی کیفی فاکتورهای داخلی شهرستان IFE

امتیاز وزن دار	امتیاز وزن موجود	وزن	فاکتورهای داخلی	
۰/۰۶	۳	۰/۰۲	آب و هوای مطلوب	نقاط قوت
۰/۰۶	۳	۰/۰۲	موقعیت مواصلاتی مناسب	
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	دارا بودن تأسیسات زیربنایی	
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	مجاورت با قطب سرمایه‌گذاری کشور	
۰/۰۹	۳	۰/۰۳	انعطاف فکری و فرهنگی مردم به دلیل وجود اقوام متعدد در منطقه	
۰/۳۲	۴	۰/۰۸	وجود فضاهای سبز با قدمت زیاد نظیر باغات انواع میوه‌ها	
۰/۱۲	۳	۰/۰۴	چشم‌انداز طبیعی زیبا	
۰/۰۶	۳	۰/۰۲	منابع آب مناسب	
۰/۲	۴	۰/۰۵	وجود آثار تاریخی متعدد	
۰/۱۶	۴	۰/۰۴	وجود زمینه مناسب برای اجرای جشنواره‌های مختلف و نمایشگاه‌ها	
۰/۰۷	۱	۰/۰۷	کمبود فضاهای تفریحی برنامه‌ریزی شده	نقاط ضعف
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	کمبود امکانات مراکز گردشگری محدود موجود	
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	عدم مدیریت علمی سرمایه‌ها	
۰/۰۴	۲	۰/۰۲	کمبود فضاهای درمانی	
۰/۱	۲	۰/۰۵	ناآشنایی ساکنان منطقه با ظرفیت‌های گردشگری منطقه	
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	مهاجرپذیری بیش از حد و غلبه گروه‌های ناهمگون	
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	غلبه روابط بر ضوابط	
۰/۰۵	۱	۰/۰۵	عدم استفاده از نیروهای متخصص در امور	
۰/۰۴	۱	۰/۰۴	کمبود و نقص داده‌های آماری	
۰/۰۶	۲	۰/۰۳	کمبود نیروهای متخصص و آموزش دیده گردشگری	
۰/۰۸	۱	۰/۰۸	کم اطلاعی تصمیم‌گیرندگان شهری از توان‌های گردشگری منطقه	
۰/۰۶	۱	۰/۰۶	کمبود مراکز اقامتی کوتاه مدت	
$\bar{O} = 2/2$		$\bar{O} = 1$		

نظر عوامل داخلی امتیاز ۲/۲ را گرفته که از حد نرمال این ماتریس که ۲/۵ می‌باشد پایین‌تر است. این بدین معنی که از نظر داخلی نتوانسته قوی عمل نماید و دچار ضعف‌ها و مشکلاتی می‌باشد؛ که البته منشأ عمده این ضعف‌ها به دلیل عدم برنامه‌ریزی صحیح و رشد دیمی و بی‌برنامه در منطقه می‌باشد. اما در ارزیابی عوامل خارجی عدد ۳/۱۶ به دست آمده است که بالاتر از حد نرمال ماتریس یعنی ۲/۵ می‌باشد و این نشانگر این است که منطقه فرصت‌های مناسبی دارد و در صورت اجرای برنامه‌های هدفمند و رفع مشکلات داخلی

نظر و قرار دادن نقاط قوت و ضعف، فرصت و تهدید و امتیازبندی آنها، نتایجی به دست آمد که در ذیل به این نتایج اشاره می‌شود. یادآوری می‌گردد در مدل ارزیابی کیفی فاکتورهای داخلی و خارجی میانگین هرگز کمتر از ۱ و بیشتر از ۴ نمی‌شود. حد نرمال و مطلوب ۲/۵ است که اگر نتیجه حاصل از ماتریس بیشتر از آن باشد نشانگر واکنش مطلوب منطقه در برابر عوامل داخلی و خارجی می‌باشد و در صورت کمتر از آن بودن عملکرد نامطلوب و ضعیف منطقه در برابر عوامل داخلی و خارجی استنباط می‌شود. منطقه از

ماتریس ارزیابی کیفی فاکتورهای خارجی شهرستان EFE

امتیاز وزن دار	امتیاز وزن موجود	وزن	فاکتورهای خارجی	
۰/۰۴	۱	۰/۰۲	توان اقتصادی نسبتاً زیاد شهرهای مجاور	فرصت‌ها
۰/۱۵	۳	۰/۰۵	افزایش انگیزه و احساس نیاز به سفر و تفریح در بین شهرهای بزرگ	
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	سفر اقوام متعدد به منطقه به دلیل وجود مهاجران متنوع و متعدد در منطقه	
۰/۰۲	۱	۰/۰۲	وجود تعطیلات آخر هفته	
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	مجاورت با شهرهای بزرگی چون تهران و کرج	
۰/۱۸	۳	۰/۰۶	سهل‌الوصل بودن	
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	کم بودن خطرات جاده‌ای نسبت به جاده‌های کوهستانی شمال استان به دلیل مسطح بودن	
۰/۰۳	۱	۰/۰۳	از آسیب به دور ماندن سایت‌های تاریخی به دلیل ناشناخته بودن آنها	
۰/۰۸	۲	۰/۰۴	مناسب بودن برای برخی ورزش‌ها به دلیل هموار بودن نظیر کارتینگ	
۰/۲۸	۴	۰/۰۷	نزدیک‌ترین منطقه سرسبز به فرودگاه‌های امام خمینی و مهرآباد	
۰/۳۶	۴	۰/۰۹	وجود امکانات گردشگری و تفریحی قوی‌تر در شهرهای بزرگ مجاور	
۰/۰۴	۱	۰/۰۴	نامناسب بودن کیفیتی شبکه ارتباطی جاده‌ای	تهدیدها
۰/۱	۲	۰/۰۵	هیجوم سرمایه‌داران به خرید باغات و املاک شهرستان جهت ساخت و سازها	
۰/۱۸	۲	۰/۰۹	عدم اطمینان به سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری و عدم اطمینان به بازگشت سرمایه	
۰/۴۸	۴	۰/۱۲	افزایش انگیزه گردشگران در انتخاب شهرستان کرج برای استفاده در تعطیلات	
۰/۴۸	۴	۰/۱۲	تقدم دادن به شهرهای رقیب در تصمیم‌گیری‌های استانی	
۰=۳/۱۶		۰=۱		

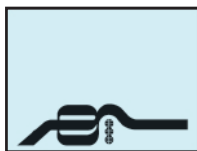
۴- ایجاد پیست اتومبیل‌رانی (کارتینگ) برای مسابقات ورزشی به ویژه در اراضی وسیع غرب شهرستان

۵- ارائه شیوه‌های نوین باغداری که هم گردشگر بتواند از فضاهای باغ بهره‌برد و هم باغدار آسیب و ضرر اقتصادی نبیند در این خصوص می‌توان با در نظر گرفتن امکاناتی به گردشگر این اجازه را داد تا خود محصول و میوه را بچیند و در هنگام خروج از باغ مبلغ آن را بپردازد. با این روش هم هزینه جمع‌آوری محصول از طرف باغبان کم می‌شود و هم لذت میوه چینی و استفاده از فضای طبیعی باغ به گردشگر می‌رسد.

می‌تواند واکنش مثبتی داشته باشد و به عنوان یک قطب گردشگری استانی تبدیل شود.

راهکارها و پیشنهادات

- ۱- ایجاد دهکده‌های تفریحی - توریستی
- ۲- احداث پارک‌های موضوعی و یا نمایشگاه‌های موضوعی به ویژه در دامنه کوه تخت رستم که مکان مناسبی به نظر می‌رسد.
- ۳- بهبود سیما و منظر حوزه به ویژه در مبادی ورودی و خیابان‌ها

اقدامات راهبردی جهت توسعه گردشگری شهرستان شهریار

راهبرد	زمینه
	اقتصادی
	آموزشی
	امکانات زیرساختی
	فرهنگی
	امور تبلیغاتی
	در زمینه سازمانی

پوشش سبز باغ‌ها و محوطه‌های سبز حوزه باشد.

۱۲- کارکردهای گردشگری- تفریحی پرتراکم مانند مجموعه‌های اقامتی و مجموعه‌های تفریحی بزرگ باید در محدوده قانونی شهرها قرار گیرند و مجموعه‌های کم تراکم با سطح اشغال ساختمانی محدود در بیرون از شهرها استقرار یابند.

۱۳- مجموعه‌های تفریحی مانند شهربازی‌ها باید به نحوی مکان‌یابی شوند که بر محیط طبیعی و زمین‌های حاصل‌خیز کشاورزی و سکونتگاه‌های پیرامونی اثر نامطلوبی به جای نگذارند.

۱۴- طراحی مسیرهای طبیعت‌گردی به ویژه پیاده‌روی و یا دوچرخه سواری در کوچه باغ‌ها همراه با تمهیدات امنیتی و تجهیزات ورزشی

۱۵- احداث یک دریاچه مصنوعی در محل شن و ماسه موجود که بین شهر قدس و اندیشه در بستر رودخانه کرج قرار گرفته و می‌تواند مهم‌ترین عضو محور گردشگری- تفریحی منطقه شود.

۱۶- برگزاری جشنواره‌های مختلف نظیر جشنواره عرضه میوه و یا جشنواره آداب و رسوم اقوام مختلف ایرانی با توجه به حضور اقوام متعدد در منطقه

۶- ایجاد محلی برای نمایشگاه‌های دائمی بین‌المللی؛ به ویژه به دلیل این که این شهرستان نزدیک‌ترین منطقه سرسبز و خوش آب و هوا به فرودگاه بین‌المللی امام‌خیمینی می‌باشد احداث یک نمایشگاه دائمی که هم در سطح ملی و هم در سطح بین‌المللی مطرح باشد کمک زیادی به اقتصاد کشور می‌تواند نماید (نظیر نمایشگاه بین‌المللی اکسپو).

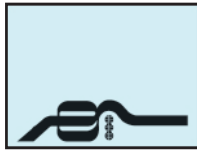
۷- اجرای برنامه‌هایی همچون جشنواره میوه در شهرستان که همه ساله با شروع فصل تابستان این جشنواره در مدت زمانی معین با اجرای انواع برنامه‌ها و فعالیت‌های جنبی می‌تواند برگزار شود (نظیر جشنواره گلاب کاشان).

۸- حفاظت از میراث تاریخی و آثار ثبت شده سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری که باید با همکاری نزدیک‌تر مدیریت حوزه و سازمان مربوطه انجام شود.

۹- محوطه‌ها و محورهای دارای دید و منظر زیبا، شناسایی و حفظ شوند.

۱۰- از توسعه‌های جدیدی که به کیفیت محیط زیست، آثار تاریخی و حریم آن‌ها و دید و منظر آن‌ها لطمه بزند جلوگیری شود.

۱۱- سرمایه‌گذاری در کارکردهای گردشگری و تفریحی مشروط به حفظ

نتیجه گیری

برای این که گردشگر در یک منطقه وارد شود و علاوه بر لذت بردن از حضور در منطقه مُبَلَّغ خوبی برای محیط میزبان باشد باید زمینه‌هایی فراهم شود که فراهم شدن این زمینه‌ها مستلزم سرمایه‌گذاری در منطقه می‌باشد. با مهیاسازی زیرساخت و سایت‌های گردشگری می‌توان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را برای انجام سرمایه‌گذاری در این بخش ترغیب کرد. باید امکاناتی که دستگاه‌های دولتی در بخش گردشگری دارند نیز به بخش خصوصی واگذار شود. اعتماد به بخش خصوصی و تفویض اختیارات مدیریتی به این بخش - جز در حوزه نظارت و سیاستگذاری - عامل اصلی توسعه گردشگری می‌باشد.

تأمین امنیت، ارائه خدمات مطلوب برای فراهم کردن بستر مناسب برای سیاحت و احترام به آزادی‌های فردی تا جایی که با حقوق و آزادی‌های کلان جامعه میزبان در تعارض قرار نگرفته است از مهمترین موارد حقوق گردشگران است.

نیاز مشتریان در این بخش باید بطور جدی بررسی شود و براساس خواست آن‌ها برنامه‌ریزی صورت پذیرد. شناخت دقیق نیاز گردشگران و تعیین ظرفیت‌ها و استانداردها به تناسب این نیاز از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

در استان تهران وجود تنوع آب و هوایی شرایطی را فراهم آورده که بسیاری از رشته‌های نادر ورزشی چون کویرنوردی، کوهنوردی، مسابقات رالی اتومبیل سواری یا موتورسواری و حتی شترسواری را می‌توان در آن فعال کرد و توسعه داد. منطقه مورد مطالعه از این نظر بستر مستعدی را برای رسیدن به این اهداف دارا می‌باشد. در این زمینه راهکارها و پیشنهادهایی وجود دارد که می‌توانند تحول مثبتی را ایجاد نمایند.

منابع و مأخذ

- ۱- ابلقی، علیرضا، طرح و اصول و ضوابط منظر و زیباسازی ورودی شهرها: (۱۳۸۳-۱۳۸۵) مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی وزارت مسکن و شهرسازی
- ۲- اله قلی‌زاده آذری، مهرداد، بررسی میزان تأثیر سیاست‌های تبلیغی- تشویقی به منظور توسعه صنعت جهانگردی در ایران (۱۳۷۷)، پایان نامه کارشناسی ارشد
- ۳- پاپلی یزدی، م، سقایی، م، گردشگری ماهیت و مفاهیم: (۱۳۸۴) انتشارات سمت.
- ۴- حافظ‌نیا، محمدرضا، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی: (۱۳۷۸)، انتشارات سمت، چاپ چهارم
- ۵- دیوید؛ فردار، مدیریت استراتژیک: (۱۳۸۴) ترجمه پارسایان، علی، اعرابی، سیدمحمد، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ ششم.
- ۶- رضوانی، علی اصغر، جغرافیا و صنعت توریسم: (۱۳۷۴)، انتشارات دانشگاه پیام نور، چاپ دوم.
- ۷- رنجبریان، بهرام، زاهدی، محمد، شناخت گردشگری: (۱۳۸۶) انتشارات چهارباغ، چاپ سوم.
- ۸- روزنامه اعتماد، توریسم زیتونی طرح جامع گردشگری کشاورزی و

روستایی، ۱۳۸۴/۱۰/۱۰

۹- روزنامه همشهری، دهکده‌ای برای گردشگران، (۱۳۸۲/۱/۳۰)

۱۰- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران، شهریار در آیین میراث فرهنگی و گردشگری ۱۳۸۷.

۱۱- سند تسهیلات سفرهای نوروزی شهرستان شهریار، سیمای گردشگری شهرستان شهریار: (۱۳۸۸)

۱۲- شرکت تعاونی توسعه فرهنگ گردشگری میراث جاویدان، مطالعات موزه شهریار: (۱۳۸۷)

۱۳- علی احمدی، علیرضا، نگرشی جامع بر مدیریت استراتژیک: (۱۳۸۵)، انتشارات تولید دانش، چاپ پنجم.

۱۴- غلامی، امیر، علل و عوامل پایین بودن انگیزه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در صنعت توریسم: (۱۳۸۴)، پایان نامه کارشناسی ارشد

۱۵- قره نژاد، ح، مقدمه‌ای بر اقتصاد و سیاست‌گذاری توریسم: (۱۳۷۴)، پایان نامه کارشناسی ارشد

۱۶- قنبرپور، سینا، رونق اقتصاد شهر در گرو توسعه شهری، روزنامه همشهری (۱۳۸۷/۸/۲۲)

۱۷- مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی وزارت مسکن و شهرسازی، طراحی شهری و جایگاه آن در سلسله مراتب طرح‌های توسعه شهری، ۱۳۸۷.

۱۸- مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی وزارت مسکن و شهرسازی، مطالعه و تدوین ضوابط و معیارهای طراحی باغ و پارک براساس الگوی باغ ایرانی، ۱۳۸۷

۱۹- مهندسان مشاور باوند، مهندسان مشاور پارس بوم، برنامه راهبردی و طرح ساختاری حوزه شهری کرج- شهریار ۱۳۸۷

۲۰- نصیرسلامی، محمدرضا، ایجاد اگریتوریسم در کلاردشت: (۱۳۸۴)، پایان نامه کارشناسی ارشد

۲۱- هادی پیکانی، مهربان، بررسی موانع خصوصی‌سازی صنعت توریسم، مطالعه موردی اصفهان: (۱۳۸۴) پایان نامه کارشناسی ارشد